

Helységnevek a romániai köztudatban

(Az endonima és exonima mezsgyéjén)

Bartos-Elekes Zsombor

A földrajzi egységek jelentős részének több neve ismert. Különböző nyelvűek különféleképpen ismerik az adott egységet, de egy nyelven belül is több elnevezés alakulhat ki. A nevek egy részét a szakirodalom **endonimaként** (vagyis **belső névként**) ismeri, másik részét pedig **exonimaként** (**külső név**).

Az endonima és az exonima értelmezése az utóbbi évtizedekben többször változott. Lássunk két változatot:

a) Az 1998. évi ENSZ konferencia meghatározásai szerint:

Endonima: valamely felszíni részlet neve azon nyelvek egyikén, melyek ott fordulnak elő, ahol a részlet fekszik. (*Kadmon 1998*)

Exonima: egy bizonyos nyelvben használt név egy olyan földrajzi részletre, amely kívül fekszik azon a területen, ahol ennek a nyelvnek hivatalos jogállása van, és ez a név formájában különbözik attól a névtől, amelyet a földrajzi részlet fekvése szerinti terület hivatalos nyelvén vagy nyelvein használnak. (*uo.*)

A konferencián elfogadott két definíció a neveket nem határolja el két egymást kizáró csoportra. Az endonima esetén az dönt, hogy a név ott használatban van-e; az exonima esetén az számít, hogy ott a nyelv ne legyen hivatalos. Ezek szerint pl. az Oradea és a Nagyvárad endonima. Azonban a Nagyvárad megnevezés egyúttal exonima is, a többi (Grosswardein, Wielky Waradyn) megnevezés mellett, amelyek csupán exonimák.

b) A két fogalom kettős (általános és kartográfiai) *Back-Breu-féle értelmezése*:

Endonima: egy földrajzi alakulat neve valamely nyelven, amelyet azon a területen (általános értelmezés szerint) beszélnek, vagy (kartográfiai értelmezés szerint) hivatalos nyelvként használnak. (*Back-Breu 1989, idézi Földi 1993. 2. old.*)

Exonima: egy földrajzi alakulat neve valamely nyelven, amely kívül fekszik azon a területen, ahol (általános értelmezés szerint) ezt a nyelvet beszélik, vagy (kartográfiai értelmezés szerint) ez a nyelv hivatalos. (*uo.*)

Az osztrák szerzőpáros árnyaltabban kezeli a

témát: az endonima és az exonima általános értelmezésében a név használata szerint, míg a kartográfiai szempontból a *nyelv hivatalossága* szerint osztja szét a neveket diszjunkt halmazokra. A fent említett település (Nagyvárad) neveit a két új meghatározás szerint a következőképpen csoportosíthatjuk: általános értelemben a román és a magyar név endonima, a többi exonima; kartográfiai értelemben csupán a román név az endonima, a magyar név a többivel együtt exonima.

A meghatározások akkor válnak bizonytalanná, amikor olyan nevekre vonatkoznak, melyek egy adott területen ugyan használatban vannak, de nem hivatalosak. Különböző meghatározások ezeket a neveket hol külsőnek, hol belsőnek tekintik. Természetesen nem mindegy, hogy a név az értelmezési határ melyik oldalára sorolódik, hiszen az ENSZ – földrajzinév-egységesítési tevékenységében – használatra ajánlja az endonimát, viszont az exonimák használatának csökkentését javasolja.

Tehát adva van *három névcsoport*, amelyet általában csupán *két fogalom* definiál. Nevezzük a két fogalom közötti értelmezési űrben lebegő neveket **köztes neveknek**. Tehát *köztes név egy földrajzi alakulat neve valamely nyelven, amelyet azon a területen beszélnek, azonban ez a nyelv helyben nem hivatalos*. A pontos értelmezéshez szükség lenne a „beszélt nyelv“ területének abszolút és/vagy relatív számokkal való lehatárolásához, azonban ez nem található meg az előbbi fogalmak értelmezéseiben sem.

A három névcsoport tulajdonságait az 1. táblázatban foglalhatjuk össze.

A három fogalom ilyen értelmezésével a magyar földrajzi neveket a következő módon lehet felosztani:

– Belső nevek a magyarországi nevek.

– Köztes nevek azon Kárpát-medencén belüli nevek, melyeket jelentős helybeli magyar lakosság használ, illetve ide tartoznak még a moldvai csángó nevek is.

– Külső nevek a Kárpát-medencén kívüli nevek (természetesen a csángó nevek kivételével), továbbá a kárpát-medencei szórványmagyarország nevei.

	Helyben hivatalos nyelven (államterület)	Helyben használt nyelven (nyelvterület)	ENSZ-értelmezés	Back/Breu általános értelmezés	Back/Breu kartográfiai értelmezés
Belső név	Igen	Igen	endonima	endonima	endonima
Köztes név	Nem	Igen	endonima és <i>exonima is</i>	endonima	<i>exonima</i>
Külső név	Nem	Nem	<i>exonima</i>	<i>exonima</i>	<i>exonima</i>

1. táblázat

Nemcsak a köztes név lebegő fogalom a belső és külső név meghatározása között, de maguk a köztes nevek is lebegő, változó nevek a többnyire rögzült, egységesített belső és külső nevekkal ellentétben.

A belső név általában rögzített név, mivel az adott területen a nyelv hivatalos. Helységnév esetében az egységesítés megtörtént: az aktuális helységnévtár tartalmazza ezt a nevet, ez jelenik meg a közlekedési táblákon, bármilyen hivatalos iraton stb. Név változtatása esetén az előző név nem marad fenn az új névvel párhuzamosan (ld. Dunapentele >> Dunaújváros). Más, pl. természetföldrajzi név esetében is ritkán van több névváltozat: az iskolai atlaszokban, térképeken általában ugyanaz található, ez él a köztudatban.

A külső név ugyan nincs egységesítve, mivel azonban nincs helyi névadó népcsoport, mely használná, módosítaná a nevet, általában csak egy név alakul ki. Helyi politikai változásokat a belső név változtatásánál lassabban, de követi a távoli névadó nyelv: ld. Burma >> Mianmar esetét.

Azonban a köztes nevek helyi, névadó lakossága a hivatalos iratokban a más-nyelvű államnyelvi alakokkal találkozhat. A saját nyelvű írott szövegben nincs egységesített névalak, csak a szerzőtől függ, hogy mit ír le. Így – ellentétben a belső és külső nevekkal – nagyobb arányban gyűjthetünk össze több névváltozatot.

A fentiek végiggondolása szükséges ahhoz, hogy megértsük, miért találunk más és más magyar nevet ugyanazon romániai helységre különböző térképeken, helységnév-azonosító szótárakban, a helyszínen, illetve ezek következtében miért él több név egymás mellett a romániai magyar köztudatban.

A romániai magyar helységnevek közül a vizsgálat tárgyául egy sajátos csoportot választottam ki, mely több tekintetben is közel áll az endonimákhoz: a *Hargita megyei helységneveket*.

Hargita megyében a lakosság többsége kisebbségi¹, ezáltal a lakosság túlnyomó többsége nem a román, hanem a magyar neveket használja. A lakosság több hivatalos ügyét anyanyelvén intézheti. Tehát ebből a szempontból a nevek közel állnak a belső nevekhöz. A földrajzi nevek közül a helységneveket azért választottam, mert ezeket a törzskönyvezéskor hivatalosan szabályozták, és ez a tény tovább erősíti közelségüket a belső nevekhöz. Mint látni fogjuk, ezek a majdnem-belső nevek egyáltalán nem viselkednek belső név módjára (nincs egységesített formájuk).

A **Hargita megyei magyar helységnevek** történetében az első momentum, mely befolyásolja a mai nevek használatát: a **XX. század eleji törzskönyvezés**.

A törzskönyvezés előtt a helységeknek több neve is ismeretes volt. A törzskönyvezés a mai megye területén több változást hozott, melyek közül néhány olyat kiválasztok, melynek a jelenre is hatása van (*Gönczy 1890 és Hnt 1913 összehasonlítása*):

Felesleges előtag elhagyása: a Csík előtag elhagyása Csatószeg, Gyimesközéplak, Karcfalva, Kozmás, Madéfalva, Szépvíz, Tusnád, Zsögöd stb. esetén. A Gyergyó előtag elhagyása Borszék, Ditró, Szárhegy, Tekerőpatak, Vasláb stb. esetén.

Előtag változtatása: Oláh-Andrásfalva helyett Székelyandrásfalva.

Név egyszerűsítése: Kápolnás-Oláhfalva helyett Kápolnásfalva, Szentegyház-as-Oláhfalva helyett Szentegyházfalva.

Település új nevet kapott: Oláh-Toplica helyett Maroshévíz.

¹ Ezzel a nyelvi ellentmondással igyekeztem jelezni a magyarországi „nemzetiségi“-től eltérő, Romániában elterjedt „kisebbségi“ fogalom pontatlan voltát. Hiszen nem a számbeli arány, hanem a hatalomhoz való viszony dönt. Ferjan Ormeling kisebbségi helynevekről szóló dolgozatában [Ormeling 1983, 14. old.] idézi Van Mechelen [1962] ez irányú fogalmi korrekcióját (dominant-inferior a majority-minority helyett).

A névváltozatok hivatalos megállapítása után néhány évvel kitor a világháború, a politikai változások miatt a magyar nevek *elvesztik hivatalos státusukat*. A magyarországi kiadványok a két világháború között határozottan kiállnak a magyar nevekért, mindvégig az utolsó hivatalos nevek mellett. A második világháború alatti négy magyar esztendőben ismét a névrendezés (törzskönyvezés) utáni neveket tekintik hivatalosnak ezen a területen, egy említésre való változás: Várdotfalva és Csobotfalva egyesül Csíksomlyó néven. (*Hnt 1913 és Hnt 1944 összehasonlítása*)

A **második világháború után** a helyi lakosság a neveket hivatalos helyeken egyre kevésbé használhatja. Írott formában is a nevek egyre kevésbé föllelhetőek: közlekedési táblákon nincsenek rajta, az iskolában az ország földrajzát románul tanítják, sőt a nyolcvanas évek végén bevezetik, hogy még az írott szépirodalmi nyelvben is csak a hivatalos (román) megnevezés használható.

Így az utolsó, rögzített hivatalos magyar nevek hegemoniája a többi magyar névváltozathoz képest csökken. A köznyelv változtat: visszatér a törzskönyvezés előtti névre; hagyomány nélküli, új nevek jelennek meg, meggondolatlan névváltoztatások történnek. A következőkben egy hetvenes évekbeli útikönyv Hargita megyei településneveit hasonlítom össze az utolsó hivatalos magyar névalakkal (*Hnt 1913 és Hargita 1973 összehasonlítása*):

Újból előkerülnek, a névhosszabbító, felesleges előtagok: Csíkkozmas, Csíkszépvíz, Csíkmadéfalva, Csíkkarcfalva, Homoródkarácsonyfalva.

Elmaradnak megkülönböztető előtagok: (Csík) Verebes, (Székely) Varság, (Székely) Andrásfalva.

Törzskönyvezés előtti névváltozáttal is találkozunk: Toplica² (Maroshéviz).

Román hivatalos név átírásából keletkezett név: Vlahica (Szentegyházfasalu).

Az 1989 előtt Romániába bejutó Magyarországon kiadott térképek, útikönyvek – szöges ellenében a két világháború közöttiekkel – kerülnek a

romániai magyar neveket. Így ezek sem őrzik meg a törzskönyvezett neveket, sőt – megírás esetében is – attól többször eltérnek (pl. törzskönyvezés előtti előtagok: Csíkkarcfalva, Csíkszögöd stb. (*Mátyás 1977*))

Az **1989-es forradalom után** ismét megjelennek a magyar nevek: felkerülnek több helyen a közlekedési táblákra, az újságok, kiadványok a régi-új neveket használják, a köztudatba ezek kerülnek be. A nevek többször nem egyeznek meg az utolsó hivatalos névvel:

Törzskönyvezés előtti név: Csíkszépvíz, Csíkmadéfalva, Csíkkarcfalva, Gyergyóditró, Gyergyószárhegy, Gyergyótekerőpaták stb. (az előbbi neveket Csík, illetve Gyergyó előtag nélkül törzskönyvezték).

Új név: Szentegyháza³.

A román nyelvű kiadványok (tankönyvek, térképek stb.) továbbra sem jelenítik meg a magyar neveket. Az utóbbi évek magyar nyelvű szakkiadványai (a Romániában megjelent helységnévszótár (*Szabó–Szabó 1992*), továbbá a magyarországi helységnévtárak (*Sebők 1997, Lelkes 1998*), térképek (*Erdély 1990*) a használt alakkal szemben többnyire az utolsó hivatalos neveket részesítik előnyben. Azonban találunk olyan térképeket is, melyek ingadoznak a jelenleg használt, illetve az utolsó hivatalos név között. Székelyföld térképén (*Székelyföld 1997*) a szerkesztők nem követik hűen a törzskönyvezett alakokat, többször a használatban levőt írják meg: pl. Csíkkarcfalva, Szentegyháza. A törzskönyvezés során az Oláh előtagot Székelyre cserélő Andrásfalva két névvel szerepel (igaz, csak a térkép második kiadásától kezdve): Székelyandrásfalva, utána zárójelben a hagyomány nélküli Románandrásfalva. A Hargita-hegység egyik turistatérképén (*Hargita 1999*) főleg a használt nevekkal találkozunk: pl. törzskönyvezés előtti előtaghasználatok: Csíkkarcfalva, Csíkmadéfalva stb.

Mint láthatjuk, van bőven névváltozat, bár ezek az egyszerűbb esetek: a települések a fenti esetekben a száz évvel ezelőttinek egyedüli jogutódjai. Nagyobb a gond azokkal a *településekkel*, amelyek *időközben váltak önállóvá*. Felsorolom néhány korabeli településrészt, azóta önállóvá vált helység utolsó (vagyis 1944-es) „magyarországi” nevét (forrás: az 1944-es helységnévtár, illetve második világháborús 1: 50 000-es katonai topográfiai térképszelvény), továbbá a mai elnevezéseket a fent említett, kortárs munkák alapján.

– Sikaszómezeje (helységnévtár), Sikaszótelep (térkép) >> Sikaszo, Sikaszómezeje, Sikaszótelep.

² Maroshéviz törzskönyvezés előtti nevei: Toplicza (Lipszky 1987), Gyergyó-Toplicza (Orbán 1991), Oláh-Toplicza (Gönczy 1890)

³ Az egykori Szentegyház-oláhfalva vagy más néven Nagy-Oláhfalva a törzskönyvezéskor magyarosodott Szentegyházfalura. Majd a település bővült Szentkeresztbányával, és városi rangot kapott. A román hivatalos név átírása (Vlahica >> Vlahica) volt az ismert magyar neve a forradalomig, ekkor lett Szentegyháza. Ez utóbbi az elfogadott, azonban a köznyelvben mind a hat névváltozat él. /ã=a+˘ Sajnos a technika nem engedi a „félkörkalapos” román betűt. Szerk./

– Szentimrei büdösfürdő (a térkép szerint, a helységnévtárban nem található) >> Bányapatak-fürdő, Büdösfürdő, Csíkszentimrefürdő, Szentimrefürdő, Szentimrei Büdösfürdő.

– Desághátja (helységnévtár szerint, a térképről hiányzik) >> Deság, Desághátja.

– Ivómezeje (helységnévtár szerint, a térképről hiányzik) >> Ivó, Ivómezeje, Ivópataka.

– Gyergyólibánteleg (helységnévtár szerint, a térképről hiányzik) >> Gyergyólibánteleg, Libánfalva, Libánteleg, Libán.

Látható, hogy az utolsó „belföldi“ források (a hivatalos 1944-es helységnévtár, illetve a korabeli katonai topográfiai térkép) már nem voltak következetesek. Ezek után már nem véletlen, hogy szinte mindegyik kortárs munka más és más nevet ír meg. Némelyik név határozottan megkérdőjelezhető: hogyan állhat két különálló névből egy magyar nyelvű helységnevét? Miért van „telep“ utótag egy önálló helység nevében?

Bizonyos jellegű gondok Hargita megyében nem találhatók, így ezek érzékeltetésére más megyéből választottam példát.

Települések egyesítése: négy hétfalusi csángó falu (Bácsfalu, Csernátfalu, Hosszúfalu, Türkös) várossá egyesült. A hivatalos név: Săcele. A német exonima: Vierdörfer. A következő magyar nevek fordulnak elő: Szecseseváros (*Székelyföld 1997*) a román név átírása kiegészítéssel, Négyfalu (*Erdély 1990*) a német névvel egymás megfelelői, az egyik név a másik fordítása, Hétfalu új név⁴, utalás a tájegységre, melynek része, illetve központja.

Települések szétválása: Bihar megyei román lakosságú település törzskönyvezés előtti térképén (*Gönczy 1890, Bihar 1901*) Dzsoszán-Gurbesd néven szerepel. A törzskönyvezés során nevét Gorbolyfalvára magyarosították. Már a román uralom alatt a település szétvált, két alkotó elemre (hivatalos nevek: Josani, Gurbești). A magyar névváltozatok az utóbbi évtizedből (Josani/*Gurbeshti* számára): nincs magyar név /*Gorbolyfalva* (*Erdély 1990*), Gorbolyfalva /*Görbesd* (*Sza-*

bó–Szabó 1992, Szigethegység 2001), Dzsoszán /*Gorbolyfalva* (*Hajdú-Moharos 1997*), Dzsoszán /*Gurbesd* (*Királyerdő 2001*). Elmondható, hogy a munkák nagy része ragaszkodik az alig egy évtizedig élő⁵, gyökértelen – a helyi lakosság nyelvét figyelembe nem vevő – Gorbolyfalva névhez, azonban hol az egyik, hol a másik települést látja el ezzel a névvel. A „nem-Gorbolyfalva“ település pedig hol a törzskönyvezés előtti nevét, hol egy hagyomány nélküli nevet kap a szerzőtől, hol magyar megfelelő nélkül marad.

Tehát jelenleg a romániai magyar helységnevek ugyanabban a helyzetben vannak, mint bő száz évvel ezelőtt: nincs kölcsönös, egyértelmű megfeleltetés helység és helységnev között.

A 2001-ben elfogadott, 2002. március 7-én hatályba lépett, új román közigazgatási törvény (**2001. évi 215-ös törvény a helyi közigazgatásról**) értelmében a kisebbségek által használt nyelv is valamelyest helyi hivatalos nyelvvé válik azokban a közigazgatási egységekben, ahol a kisebbségek aránya eléri a 20%-ot (pontosabban elérte az 1992-es népszámláláskor). A törvény értelmében a hatóságoknak biztosítaniuk kell az anyanyelv használatát a velük fenntartott kapcsolatokban (17. szakasz), a határozatok a kisebbségi nyelven is köztudomásra hozandók (51. szakasz), a hatósághoz kisebbségi nyelven is lehet fordulni, s a kisebbségi nyelvű válaszra is jogosult az állampolgár (90. szakasz). A 90. szakasz 4. bekezdése kimondja, hogy ezen településeken: „A helyi közigazgatási hatóságoknak biztosítaniuk kell a helységek⁶ és a fennhatóságuk alatt levő köztisztviselők nevének ... feliratozását, illetve kifüggesztését ...“. Helynévtani vonatkozása a törvény ezen bekezdésének, hogy a közties nevek száma csökken, egy része belső névvé válik, csupán a szórványkisebbség (20%-nál kisebb relatív arány az adott területen) nevei maradnak közties névként.

Erdélyi települések (városok, községközpontok, falvak) magyar nevei közül mintegy ezer, köztük Hargita megye magyar településneveinek legnagyobb része) egységesül, a román közigazgatás által szabályozott, rögzített belső névvé válik. A helységnévtár kisebbségi nevekké való bővítését végül a Román Tudományos Akadémia földrajzi neveket egységesítő bizottságára bízta, bár a minisztérium kezében volt az egykori RMDSZ vezetőségű Kisebbségvédelmi Hivatal által 1997-ben összeállított helységnévjegyzék is.⁷

Az akadémiai bizottság főbb forrásai a következők voltak: Coriolan Suciu részletes Erdély történeti helységnév-szótára (*Suciu 1967*), régi oszt-

⁴ A névadó nyelv és az átvevő (befogadó) nyelv nevei összehasonlításának (átírás – adaption, fordítás – translation, új név – new name) részletes, elemző leírása megtalálható Ormeling 1983, 26-28. old.

⁵ Bihar vármegyét 1910-ben törzskönyvezték.

⁶ A törvény eddig közigazgatási egységről beszélt, tehát több település alkotta községről, ez a bekezdés azonban minden olyan helységről (akár falura is) vonatkozik, melyben a lakosság több mint 20%-a kisebbségi.

rák-magyar katonai térképek, Fodor Andrea és Kováts Zsolt Erdély-térképe (*Erdély 1990*), Szabó T. Attila nyelvészeti munkái, egy 1919-ben megjelent névjegyzék stb. Több névváltozat esetén a későbbit részesítették előnyben.

A helységnévjegyzék a Romániai Hivatalos Közlöny 2001. december 7-i számában (*Monitorul 2001*) jelent meg. A lista fő gondja az, hogy hiányos. Csupán Hargita megyéből 31 olyan településnév hiányzik, mely településeken a magyarok aránya meghaladja a 20%-ot. Közte Szentegyháza város (magyar lakosság aránya: 99,1%), Ditró (97,0 %), Karcfalva (98,8%), Szárhegy (97,5%), Szépvíz (99,3%) stb. (*1992-es népszámlálási adatok: Varga 1998*)

A lista megjelenése után, pótlások érdekében megyei RMDSZ szervezetek küldtek a minisztériumba hibajegyzékeket, ezek sajnos nem szakszerűen készültek el (több esetben a községi polgármester szava döntött a törzskönyvezettől eltérő, használt alak mellett).

Mivel az véglegesnek nem tekinthető, a lista elemzésébe nem bocsátkozom, csupán néhány – a cikkben említett – település hivatalos jegyzékbeli alakját adom meg, illetve jellegzetes hibákra adok példákat. Az előtag-problémás nevek (Karcfalva, Ditró, Székelyandrásfalva stb.) hiányoznak, talán pontosan emiatt. Az utóbbi években önállóvá váló települések közül – fenti példáink esetében – többnyire az előtag nélküli, lerövidült, köznyelvi változatokat fogadták el: Sikás, Deság, Ivó, Libán (Büdösfürdő az 1992-es népszámlálás szerint nem rendelkezett állandó lakossággal, így hiányzik a listából). Egyébként Săcele magyar neveként Négyfalut fogadták el.

Nem voltak figyelemmel más országbeli magyar nevekre, így homonímák jöttek létre: pl. az egyik Kolozs megyei falu (Valea lui Cati) hivatalos neve: Sárospatak. Sok a helyesírási hiba a listában (pl. az összes Csík előtag helyett: Csik – rövid i-vel). A román homonímák miatt tévedés is történt: két települést összetévesztettek. A Maros megyei Szászdálya és Dányán román neve azonos (Daia). Csupán a Bonyha községközpontozó

területen található a listában, viszont magyar megfelelőként Szászdálya van megadva. Szintén nem voltak figyelemmel a magyar helységnevek egybeírására: pl. Botfalui Cukorgyártelep.

Összességében elmondható, hogy kevesebb figyelemmel dolgoztak, mint bármely korábbi – e lista hivatalossá válása révén elavultnak mondható – helységnévtár szerzője.

Részleges névrendezés küszöbén állunk, melynek száz év változásait kell összefoglalnia. A nevek ezen részénél lezáródnak a fent leírt gondok (el kell felejtenuk érveléseinket egyik vagy másik név létjogosultsága mellett), és alkalmazkodnunk kell az új, egységesített nevekhez.

Összefoglalás

A különböző endonima (belső név), exonima (külső név) meghatározások nem sorolják be egyértelműen a helyi lakosság által használt, de nem hivatalos neveket. Sajátosságai miatt érdemes ezeket külön csoportba sorolni: nevezzük őket köztes neveknek.

Az erdélyi magyar földrajzi nevek jelentős része köztes név. Közülük még a helységneveknél is előfordul, hogy egy helységnek több neve él egymás mellett. Átfogó névrendezés (törzskönyvezés) egy évszázada történt. Azóta – szabályozás hiányában – a köztudatban több névváltozat él. A 2001-es román közigazgatási törvény részleges névrendezést hajt végre: a nevek egy részét hivatalossá teszi, belső nevekké alakítva azokat.

IRODALOM

Back, Otto-Breu, Josef (1989): Glossar zur kartographischen Namenkunde. Zusammengestellt von Otto Back und Josef Breu. Abteilung für kartographische Ortsnamenkunde, Ständiger Ausschuss für geographischen Namen. Wien, Frankfurt am Main.

Bihar (1901): Bihar vármegye és Nagyvárad. Magyarország vármegyéi és városai. Budapest. Apollo Irodalmi Társaság.

Erdély (1990): Erdély térképe 1:500000. Budapest. Dimap.

Faragó Imre (2001): A magyar névhasználat változásai a Kárpát-medencét ábrázoló térképeken. Budapest. Geodézia és Kartográfia. 2001/1-2.

Földi Ervin (1993): Exonimák. Budapest. Kézirat.

Gönczy Pál (1890): Magyarország megyéinek kézi atlasza. Budapest.

Hajdú-Moharos József (1997): Partium. Nagyvárad.

⁷ Ezen 1997-es helységnévjegyzéket a Ciorbea-kormány 1997. évi 22. számú rendeletének alkalmazására állították össze. A lista tartalmazza a 20%-nál alacsonyabb kisebbségi számaránnyal rendelkező települések neveit is. A rendelet (a közigazgatási többynnyelvűségről) igazából csak a Székelyföldön vették komolyan, máshol a gyakorlatba ültetése elmaradt.

- Hargita ... (1973): Hargita megye útikönyve. Csíkszereda.
- Hargita (1999): Hargita-hegység. Turistatérkép. 1:50 000. Budapest. Dimap.
- HNT. (1913): A Magyar Szent Korona Országainak helységnévtára 1913. Budapest. Mai térképi feldolgozása a Magyarország Közigazgatási Atlasza 1914 (2000): Baja-Pécs. Talma Kiadó.
- HNT. (1944): Magyarország Helységnévtára 1944. Budapest.
- Kadmon, N.* (szerk.) (1998): Glossary of Toponymic Terminology – Version 4. E/CONF. 91/L.13, 10 November 1997. Seventh UN Conference of the Standardization of Geographical Names, New York, 13–22 January, 1998.
- Királyerdő (2001): Királyerdő turistatérképe 1:100 000. Az Erdély hegyei 17 turistakalauz térképmelléklete. Csíkszereda, Pallas–Akadémia.
- Lelkes György* (1998): Magyar helységnév-azonosító szótár. Baja. Talma Könyvkiadó.
- Lipszky* (1987): Tabula generalis regni Hungariae ... (Buda, 1804/1806). In: Erdély és a Részek Térképe és Helységnévtára Lipszky János alapján (1806). Szerk.: Herner János. Szeged.
- Mátyás Vilmos* (1977): Utazások Erdélyben. Budapest. Panoráma.
- Monitorul 2001: Inscricþioanarea denumirii unor localitãþi în limba maternã a cetãþenilor aparþinând minoritãþilor. In: Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 781/7.XII.2001.
- Orbán Balázs* (1991): Székelyföld leírása ... I., II. kötet. Pest, 1863, 1869. Hasonmás kiadás: Szekszárd.
- Ormeling Ferdinand Jan* (1983): Minority Toponyms on Maps, Utrecht.
- Sebők László* (1997): Határokon túli helységnévszótár, Budapest. Teleki László Alapítvány.
- Suciu, Coriolan* (1967): Dicþionar istoric al localitãþilor din Transilvania. Ed. Academiei RSR.
- Szabó M. Attila-Szabó M. Erzsébet* (1992): Erdélyi helységnévszótár, Bukarest. Kriterion.
- Székelyföld (1997): Székelyföld térképe 1:250000, Budapest. Ábel Térképészeti Kft.
- Szigethegység (2001): Az Erdélyi-Szigethegység autó- és turistatérképe 1:200000, Budapest. Dimap.
- Van Mechelen, F.* (1962): De minderheid als sociologische categorie, Sociologische Gids 9.
- Varga E. Árpád* (1998): Erdély etnikai és felekezeti statisztikája I. Budapest – Csíkszereda. Teleki László Alapítvány – Pro Print.

Place-names in the Common Knowledge of Hungarians from Romania (On the boundaries of Endonyms and Exonyms)

Zs. Bartos-Elekes
Summary

By definition, the terms 'endonym' and 'exonym' do not include locally used, unofficial names. Therefore, I propose to create a new term, 'internym', to define them.

A significant part of the Hungarian toponyms from Romania are internyms. Many localities are known to have several unofficial Hungarian names. A complete standardization of the Hungarian place-names took place from 1898 to 1913. As no other means of regulation have been used ever since, there are several names in use for a locality, today. The new Romanian law concerning the administration carries out a partial standardization of place-names, making part of these official, which hence become endonyms.

Hatályba lépett
a 13.692/2002.
FVM-FTF számú
új F2. Szabályzat.
A 2002. március 18-tól
érvényes szabályzat
ingyenesen letölthető a
www.fomi.hu címről,
illetve beszerezhető
a Földmérési
és Távérzékelési Intézetnél.